

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֶמְדָּה יָמִים

HEMDAT YAMIM

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ בַּהֲעֻלוֹתָ תִשָּׂף

להיות שני או קטן, זה טוב?

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

מה גורלו של מי שהפסיד את האפשרות לחגוג את חג הפסח (הקרבת הקרבן) בזמנו הקבוע, י"ד בניסן? בכך עוסקת פרשת בהעלותך:

"וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְיֶה בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת קִרְבְּנֵי יִקְוֶה בְּמַעַדּוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמַדוּ וְאֶשְׁמְעָה מִה יִצְוֶה יְקֻקֶּךָ לָכֶם" (במדבר טו ו - ח).

תשובתו של הקב"ה הייתה:

"בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעֲרִפִּים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל מִצְוֹת וּמִזְבְּחֵי יֶאֱכְלֵהוּ: לֹא יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר וְעֶצֶם לֹא יִשְׂבְּרוּ בּוֹ כְּכֹל חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ" (שם יא - יב).

כאן נקבעה ההלכה לדורות כי יש פסח שני ולא רק פסח ראשון.

חז"ל שאלו: "אותם אנשים מי היו? "וענו: "נושאי ארונו של יוסף היו, דברי רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא אומר: מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביהוא" (סוכה כה ע"א/ע"ב).

אם כן, צריך להבין למה כתוב לנפש אדם?

ננסה להבין לעומק את פשר הדברים.

הסברנו בעבר כי נדב ואביהו מתו, גם כחלק מהעונש על מכירת יוסף (המעווינינים, יכולים לקבל דף מקורות על ידי פניה ל: info@eretzhemdah.org). אם כן, רבי עקיבא וגם רבי יוסי הגלילי מסכימים, כי פסח שני קשור ליוסף. אכן, חז"ל לימדונו כי יוסף מכונה אדם, וז"ל המדרש: "ואין אדם אלא יוסף שנאמר (תהלים ע"ח סז) אהל שכן באדם, וכתוב (שם) "וימאס באהל יוסף", בזכות עצמותו הם עושים פסח קטן" (שמות רבה וילנא) (בפרשת בשלח פרשה כ סימן יט, גם שאול מכונה אדם, הדברים יופיעו, בע"ה, בפירוט רב, בפרק ההקדמה לספרי החדש צפנת שמואל).

למדנו מכאן, כי פסח שני נקרא גם פסח קטן, וחג זה קשור בטבורו ליוסף, יתכן שזה פשר דברי חז"ל המכנים את יוסף "קטן של שבטים" (בראשית רבה וילנא) פרשת וישלח פרשה עה סימן ד, עיינו גם בראשית רבה וילנא) פרשת ויגש פרשה צג סימן י).

עוד יתכן וזו גם הסיבה שיוסף רכב "במִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה" (בראשית מ"א מג) מלשון שני.

יוסף וגם יהודה, זכו להנהגה בברכות שקיבלו מיעקב אבינו, אבל הסדר לדורות הוא יהודה בראש ושני לו יוסף. האחדות היתה יכולה לצאת מהכח אל הפועל, אם היינו זוכים לשותפות בין דוד ויונתן בן שאול. יונתן נפל בקרב. ההזדמנות השנייה הייתה בשותפות בין שלמה - מבני בניו של יהודה, לירבעם - מבני בניו של יוסף. גם שותפות זו לא צלחה, ירבעם רצה להיות בראש, הוא רצה להיות ראשון ולא שני. כך מתארים זאת חז"ל: "אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם בבגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו (ירבעם) מי בראש? (ענה לו הקב"ה) בן ישי בראש, (ענה לו ירבעם) אי הכי לא בעינא (אם כן אינני מעוניין)" (סנהדרין קב ע"א).

ירבעם רצה להיות גדול ולא קטן, ראשון ולא שני. כך התפצלה הממלכה המאוחדת, והחל תהליך שסופו בחורבן בית ראשון. ירבעם, במקום להבין את המסר של פסח שני - פסח קטן בחודש אייר, כְּדָא מְלַבֵּי סוּכוֹת קֶטָן ש"נחגג" בחודש חשוון (מלכים א' י"ב, לג), כמה חבל!!!

הָאָדָם הַמְעַלָּה (דבחי"א י"ז יז) הוא האדם שיודע להקטין את עצמו, ובזכות זאת הוא באמת גדול. פסח שני = פסח קטן, בא ללמדנו שיש גם מעלה מיוחדת בלהיות שני, בלהיות קטן, בלהיות עניו.

ענוהו היא המפתח לאחדות בין מנהיגי עם ישראל, וכן לאחדות בתוך האומה הישראלית - בניו של יעקב אבינו.

<p>לעיין ר' אליהו כרמל ז"ל נלביע ח' באייר תשע"ו</p>	<p>לעיין הרב ישראל רוזן זצ"ל נלביע י"ג בחשוון תשע"ח</p>	<p>לעיין מרת גיטה ור' אברהם קליין ז"ל, (אברהם - נלביע בליג בעומר תשע"ט)</p>	<p>לעיין ר' מאיר וגב' שרה ברקפלד ז"ל (שרה - נלביע ט"ז בטבת תש"ף)</p>	<p>לעיין הרב אשר וסרטיל ז"ל נלביע ט' בכסלו תשס"ט</p>
<p>לעיין הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע י' באייר תשע"א</p>	<p>לעיין הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע ט' בתשרי תשע"ו</p>	<p>לעיין מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלביע י' בתמוז תשע"ד</p>	<p>לעיין מרים שטרן ע"ה נלביע ה' באב תשע"ט</p>	<p>לעיין מר שמואל ואסתר שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע י"ז בסיוון תשע"ד</p>

לעיין דוד צבי טרשנסקי ז"ל בנם של יצחק ונעמי הי"ו נלביע כ"ח באייר
לעיין הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

חמדת הדף היומי

נשיאת מטרייה בשבת

הרב עקיבא כהנא

הגמרא (שבת צד ע"ב) הביאה דעה שאשה שקולעת את שערה בשבת, חייבת משום מלאכת אריגה, הגמרא דוחה דעה זו שאין דרך אריגה בכך, ולכן היא לא צריכה להתחייב משום אורגת. תוספות (דה וכי) מקשים שראינו שאדם שקולע שערות לחוט זה נחשב לאריגה (דף סד ע"א)? הם מתרצים שני תירוצים: א. שבשער זה לא נחשב לאריגה, אלא רק בבגד. ב. שכיון שהשער שקולעים עומד לסתירה, לכן זה לא נחשב לאריגה.

הרב יחזקאל לנדא (נודע ביהודה תניינא או"ח סי' ל) דן בשאלה האם מותר להשתמש במטרייה בשבת, הוא מכריע שאסור להשתמש במטרייה, ומסביר שלדעתו כיון שיש בגג המטרייה טפח הרי היא נחשבת לאוהל קבע ולא אוהל עראי, בנוסף למרות שהיא עשויה להפתח ולהסגר כל הזמן, אין היתר להשתמש בה, משום שאין זה דומה לחלון או לדלת שזה שהיא עשויה להפתח ולהסגר מבטל אותם לבית ולכן הם מותרים בשימוש בשבת, לעומת זאת מטרייה גם אם עשויה להפתח ולהסגר, הרי היא בנייה חדשה. הוא הסביר שלמרות שהאוהל זו ממקום למקום, הוא עדיין נחשב לאוהל, ולכן בנייתו אסורה בשבת.

לעומתו החתם סופר (א, עב) חולק עליו וסובר שלמרות שאין זו מידת חסידות לשאת מטרייה בשבת הרי שמשלושה טעמים אין לאסור לשאת מטרייה בשבת במקום שיש בו עירוב: א. משום שזו בנייה זמנית, וכמו שמוכח בתוספות שהובא לעיל בנייה זמנית אינה נחשבת לבנין והיא מותרת בשבת, כדן אריגה זמנית. ב. אין זה דומה לאוהל שהיה במשכן, שבנו אותו על מנת שישאר במקומו, והראיות שהביא הנודע ביהודה עוסקות בדיני טומאה ולא בדיני שבת, ואין להוכיח מהם למקרה שלנו. ג. הוא טוען שאין איסור תורה להקים אוהל שהדפנות שלו לא מגיעות עד הרצפה. בהמשך דבריו הוא מסביר למה אין איסור גם מדרבנן, ולכן הוא מסיק שמותר לשאת מטרייה בשבת.

לכאורה קשה על התוספות מהגמרא לקמן (צה ע"א) שאומרת שבניית צמה נחשבת לבנייה האסורה בשבת ולומדת זאת מפסוק, אלא שערוך השלחן (שג, לא) והרב צבי פסח פרנק (הר צבי ט"ל הרים בונה סימן א) הסבירו בניגוד לדעת החתם סופר שיש להבדיל בין מלאכת בונה למלאכת אורג, שמלאכת אורג לא נחשבת למלאכה אם אינה מתקיימת אך מלאכת בונה נחשבת למלאכת איסור גם אם אינה מתקיימת. אפשר להסביר את דבריהם שאריגה היא תמיד מיועדת לשימוש אחר, משום שאריגה היא הכנה לצורך הכנת בגד, ולכן התועלת הרגילה מהמלאכה צריכה להיות לאורך זמן. (כמו שכתב בנשמת אדם כד, א). אם כך עולה מדבריהם שלא כדברי החתם סופר, שהוא לומד מהתוספות שאין איסור בנייה בדבר שאינו מתקיים.

שואל ומשיב (תליתאה ב, מב) חולק גם הוא על דברי החתם סופר ומוסיף סיבה אחרת: לדבריו דבר שעשוי להיות כך לזמן רב, וכך מטלטלים אותו ומשתמשים בו הרי שזה הקבע שלו, ולכן גם לפרוש מטרייה בשבת זה נחשב לבניין קבוע ולא לבניין עראי. הוא דוחה את מה שהחתם סופר אמר שבגלל שזזים עם האוהל ממקום למקום הוא לא נחשב לאוהל. בנוסף הוא קובע שגם אוהל שלא מגיע עד הרצפה נחשב אוהל. לכן המשנה ברורה (סימן שטו ביאור הלכה ד"ה טפח) הכריע כדברי הפוסקים שאסרו להשתמש במטרייה בשבת.

יוצא אם כן שלרוב הדעות אין ללמוד מדברי התוספות היתר לשאת מטרייה בשבת, משום שאיסור בונה קיים גם באופן של בנייה זמנית. לעומת זאת מלאכת אורג לא שייכת במקרים כאלו, ולכן כתב הרב הלברשטם (דברי יציב או"ח קנב) שאין איסור ללפף חוט ברזל הסוגר שקית אוכל, משום שאין דין אורג בדבר שעשוי לפתיחה ולסגירה.

סיכום: הפוסקים דנו האם מותר לשאת מטרייה בשבת, שאלה זו מורכבת מכמה שאלות בדיני בונה בשבת, אחת מהם היא השאלה שנידונה בתוספות בסוגייתנו האם דבר שאין סופו להתקיים אסור לעשותו בשבת, החתם סופר הוכיח מתוספות שמותר לפתוח ולשאת מטרייה בשבת, ורוב הפוסקים חלקו עליו וטענו שדברי התוספות נכונים רק לגבי מלאכת אורג, ולא לגבי מלאכת בונה שנאסרה גם לזמן קצר.

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

<p>לעיין שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלב"ע סיון תשע"ט</p>	<p>לעיין רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמוחה סבג</p>	<p>לעיין חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלב"ע ז' בתשרי תשע"ה</p>	<p>לעיין סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלב"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
<p>לעיין גב' לורין הופמן ז"ל לעיין הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>			

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביורר מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.

זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה

הלכה פסוקה

תקצירים מתוך פסקי דין - רשת בתי הדין 'ארץ חמדה גזית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל

פיצוי עבור איחור בעבודת קבלן

'ארץ חמדה גזית' פתח תקוה / סיון תשע"ד / תיק מס' 74027

דיינים: הרב יהונתן בלס, הרב שלמה גרינץ, הרב עדו רכניץ

תקציר: הנתבע הזמין מהתובעת, שהיא חברה לבנייה ושיפוצים, עבודה. העבודה כללה בנייה במגרש השייך לנתבע, ובניית קומה שנייה במגרש.

התובעת טענה שהנתבע לא שילם את התשלום האחרון שסוכם עמה בסך 9,681 ₪. בנוסף התובעת תבעה סכומים נוספים. מנגד טען הנתבע שהיו ליקויים בבנייה, והוא ביקש בגינם פיצוי כספי. בנוסף, הוא ביקש פיצוי על איחור של 5 חודשים במסירת הדירה לפי חוק המכר (דירות). התובעת השיבה שברצונה לתקן את הליקויים ולא לזכות את הנתבע עליהם, והוסיפה וטענה כי חוק המכר לא חל במקרה כזה.

פסק הדין: על הנתבע לשלם לתובעת 8,081 ₪ במידה והוא יודיע שאין רצונו שהתובעת תתקן את הליקויים הסכום יופחת ב-1,000 ₪.

נימוקים בקצרה:

א. האם הארכה שנקבעה בחוזה חופפת לארכה הקבועה בחוק או מוסיפה עליה?

תאריך המסירה בחוזה היה 11 חודשים לאחר מועד החתימה. לאחר מכן סוכם על דחייה של 7 חודשים בגלל בניית קומה נוספת. בפועל, הבית נמסר כעבור חמישה חודשים נוספים. התובעת טענה שהאיחור במסירה נבע מאיחור של הנתבע במסירת תכניות הקומה השנייה, הנתבע הכחיש זאת. בחוק נקבע שקבלן יכול לאחר ב-60 יום מעבר לתאריך שנקבע בחוזה. בחוזה נכתב כי ניתן לאחר ב-90 יום. הצדדים נחלקו אם מדובר על ארכה נוספת מעבר לזמן הקבוע בחוק (סה"כ 150 יום) כדברי התובעת, או בארכה חופפת (סה"כ 90 יום). בית הדין מקבל את טענת הנתבע כי מדובר בארכה חופפת ולכן היה ניתן לאחר ב-90 יום בלבד, משום שכך עולה מסעיפים אחרים בחוזה. לפיכך בית הדין קבע כי התובעת אחרה במסירת הדירה.

ב. האם הנתבע זכאי לפיצוי לפי חוק המכר?

הנתבע דרש פיצוי לפי חוק המכר, לפי הערכתו, דמי השכירות עבור הקומה השנייה, שבמסירתה התובעת אחרה, הם 1,200 ₪ לחודש. על פי חוק המכר הוא תבע פיצוי של 150% מסכום זה לכל חודש איחור. בית הדין דחה את בקשתו מכמה סיבות: 1. משום שהמחוקק לא החיל את חוק המכר ביהודה ושומרון. 2. החוזה שנחתם, הוא המשך לחוזה קודמים בין הצדדים, שבהם נקבע כי חוק המכר לא יחול על הסכם זה, וכמו כן קבעו במפורש פיצויים השונים מחוק המכר, ונאמר כמה פעמים שחוק המכר לא יחול, פרט לסעיפים ספציפיים, שאין להוכיח מהם את תחולתו של חוק המכר על ההסכם. 3. בניית הקומה השנייה אינה קניית דירה, אלא חוזה שיפוץ שעליו לא חל חוק המכר.

ג. פיצוי על איחור במסירת דירה לפי ההלכה

לגבי פועל שאיחר בסיום עבודתו, כתב כסף הקדשים (חו"מ שעה, א) שהוא משלם כשווי עבודתו לפי מה שישומו אנשים בקיאים. במקרה דנן, נראה שגם אם התובעת היתה מודיעה לנתבע שהיא דוחה את מסירת הבית בחמישה חודשים נוספים, הנתבע לא היה דורש מהתובעת הנחה במחיר, משום שיכולת המיקוח שלו היתה נמוכה. בנוסף, לא נראה שהיה לו הפסד גדול בזמן זה, ולכן לפי ההלכה אין חיוב בפיצוי במקרה זה. מאידך, התובעת התחייבה לפיצוי של 400 ₪ לחדר לחודש עבור איחור מעבר ל-90 ימים הראשונים. לכן כיון שמדובר כאן על חודשיים איחור מעבר ל-90 הימים, וכיוון שמדובר על שני חדרים, הרי שהפיצוי עומד על 1,600 ₪.

ד. הזכות לתקן את הליקויים

הנתבע תבע בתביעה נגדית 3,050 ₪ על ליקויים. התובעת הודתה בקיום הליקויים, אך טענה שיש לאפשר לה לתקן בעצמה את הליקויים.

באופן עקרוני, יש זכות לבעל מלאכה לתקן ליקויים בעבודתו (פתחי חושן שכירות יג, הערה ט) לכן התובעת זכאית לתקן בעצמה את הליקויים. במסגרת פשרה בית הדין קבע כי במידה והנתבע ירצה לתקן בעצמו, הוא יקבל זיכוי בסך 1,000 ₪.

למעבר לפסק הדין

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה של:

נתנאל בן שרה זהבה	ניר רפאל בן רחל ברכה	נתנאל אילן בן שיינא ציפורה
בנימין בן שולמית	יהודית שרה בת רחל	ויקי ויקטוריה בת דייזי
יפה בת רחל יענטע	אסתר בת רחל	רבקה רינה בת גרונה נתנה
אסתר מיכל בת גיטל	מאירה בת אסתר	שרה בת פנינה
בתוך שאר חולי עם ישראל		

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"א)

Tijuana, Mexico

טיחואנה, מקסיקו

ניסן, תש"ן

השמטת קטעים מן התפילה ושיתוף הציבור בתפילה

שאלה

א. האם יש דרך לקצר את תפילת השבת והחגים כ"תיקון-הזמן"? רוב העולם היהודי לא שולט בשפה העברית ותפילה של שעתיים וחצי היא "קשה" למשתתפים.
ב. איך אפשר לשתף את הציבור כדי להגדיל את מספר המתפללים בבית-כנסת. הכל כמובן בדרך של אבותינו ז"ל עם דגם דני שלא ידמה למראה הרפורמי או הקונסרבטיבי.

תשובה

הפוסקים מנו כמה סיבות נמנו המצדיקות קיצור התפילה גם על ידי השמטת קטעים בסיסיים ממנה¹. הסיבות של "תיקון הזמן" או "טרדת הציבור"² אינן ברשימה. אדרבא³: גדולי האחרונים פסקו שאף מנהגים שאינם סותרים את ההלכה מעיקר הדין – חלילה להנהיגם, אם העילה לכך היא לעשות כ"תיקון הזמן", וזאת כדי להרחיק מדרך הרפורמים ודומיהם. דברים אלה אמורים לגבי השמטת חלקי תפילה בכלל, לגבי קיצור ע"י ויתור על חזרת הש"ץ בפרט (קרי: שלפני תפילת י"ח בלחש יאמר הש"ץ בקול עד אחר "האל הקדוש")⁴ אף שיש שנהגו כן בתפילת מוסף, הרי שהסתמכו על כך שסיבת תקנת חזרת הש"ץ היתה בכדי להוציא את אלו שאינם בקיאים בתפילה, והאידינא שכולם בקיאים ויוצאים בתפילה בלחש – ניתן להקל. נראה מתוך שאלתך שבקהילה המדוברת אי אפשר לומר כן (שכולם בקיאים), ולפיכך חזרת הש"ץ היא חטיבה חיונית ממש כבשעה שתוקנה.
למעשה – אין מניעה שתפילה כתיקונה תארך יותר מאשר שעה וחצי בשבת ממוצעת (ולא שעתיים וחצי!). התארכות מעבר לכך היא בוודאי כתוצאה מגורמים שניתן לוותר עליהם כגון: אמירת הברכות וקורבנות לפני התפילה בביהכ"נ, אמירת יוצרות וכד', אריכות של חזן בחלקי תפילה שאין בהם שיתוף הציבור, אמירת "מי שברך" ביד רחבה וללא הגבלה בעת קה"ת, הוספת קרואים לתורה מעבר למחוייב ועוד כהנה וכהנה.
במקרה שדרשת הרב היא הגורמת לאריכות הנ"ל – אולי יש לשקול קביעת מועד נתינתה בצירוף לתפילה קצרה יותר (למשל: תפילת ליל שבת). או לחילופין לקצר בדרשת השבת ולנצל אירועים אחרים שמתכנס בהן הציבור להעברת מסרים ארוכים. לשיתוף הציבור בתפילה, אנו מיעצים להנהיג קביעות בה ילמדו ביאור חלקי התפילה, ובמקביל ניגונים המקובלים בקהילות ישראל לחלקי התפילה השונים, כך שלאחר מכן יוכל הציבור להשתתף בצורה פעילה בתפילה ע"י שירה בציבור במקומות שמתאימים לכך.

¹ עיין שו"ע או"ח, סי' נ"ב, וסי' ק"י.

² ויש לקרוא על זה מש"כ בביאור הלכה למשנ"ב שם: "שאם באנו לקצר כהיום מחמת טרדה לא נתפלל לעולם תפילה שלמה מפני רוב הטרדה בעו"ה", ואף שמדבר ביחיד, וב"טרדה" במשמעות אחרת (המונעת כוונה בתפילה), מ"מ אנו רואים שלא העלה במחשבתו ליצור מצב שבקביעות ("לעולם") לא יתפלל תפילה שלמה.

³ תשובות חת"ס סופר סי"ו, פ"ד ופ"ו, הובאו במשנ"ב סי' ק"א ס"ק י"ג.

⁴ וגם בלא"ה, דן בנוהג הזה ביחווה דעת, ח"ה, סי' י"ב, והכריע שיש לבטלו.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

גם אני מאשר:
הרב שאול ישראל

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפיה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו.
בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

